

CÁCH TÌM SỐ DƯ TRONG PHÉP CHIA CÓ LIÊN QUAN ĐẾN SỐ THẬP PHÂN.

Trong các phép tính chia có dư liên quan đến số thập phân, việc tìm số dư không hề đơn giản. Vậy muốn tìm số dư một cách nhanh, gọn và chính xác, hãy ghi nhớ :

*Số dư cũng là số thập phân.

*Dấu phẩy của số dư phải thẳng cột với dấu phẩy của số bị chia.

*Nếu hàng nào của phần thập phân trong số dư còn thiếu thì thêm chữ số 0 vào hàng đó.

Chúng ta cùng thử nghiệm qua các ví dụ sau :

Ví dụ 1: Tìm số dư trong phép chia $5,29 : 4$ khi thương chỉ lấy hai chữ số ở hàng thập phân.

Bước 1 : Thực hiện phép chia

$$\begin{array}{r|l} 5,29 & 4 \\ 12 & 1,32 \\ \hline 09 & \\ & 1 \end{array}$$

Bước 2 : Tìm số dư

-Chiều thẳng dấu phẩy ở số bị chia xuống thì phần thập phân khuyết hàng phần mười nên ta thêm 0 vào hàng đó.

Vậy số dư trong phép chia đó là 0,01.

Thử lại : $1,32 \times 4 + 0,01 = 5,29$ (đúng)

Ví dụ 2 : Hãy tìm số dư trong phép chia $43 : 52$ khi thương chỉ lấy ba chữ số ở hàng thập phân.

Bước 1 : Thực hiện phép chia

$$\begin{array}{r|l} 43,0 & 52 \\ 430 & 0,826 \\ \hline 140 & \\ & 360 \\ & 48 \end{array}$$

Bước 2 : Tìm số dư

-Chiều thẳng dấu phẩy ở số bị chia xuống thì phần thập phân khuyết hàng phần mười nên ta thêm 0 vào hàng đó.

Vậy số dư trong phép chia đó là 0,048.

Thử lại : $0,826 \times 52 + 0,048 = 43$ (đúng)

Ví dụ 3 : Hãy tìm số dư trong phép chia $16593 : 125,2$ khi thương chỉ lấy hai chữ số ở hàng thập phân.

Bước 1 : Thực hiện phép chia

$$\begin{array}{r}
 16593,0 \\
 04073 \\
 03170 \\
 06660 \\
 14000 \\
 0244
 \end{array}
 \begin{array}{r}
 \overline{125,2} \\
 132,53
 \end{array}$$

Bước 2 : Tìm số dư

-Đây là phép chia một số tự nhiên cho một số thập phân nên ta coi số tự nhiên đó là số thập phân mà phần thập phân bằng 0 ($16593 = 16593,0$) để xác định số dư.

-Chiều thẳng dấu phẩy ở số bị chia xuống thì phần thập phân là 244, phần nguyên là 0 do đó số dư trong phép chia đó là 0,244.

Thử lại : $132,53 \times 125,2 + 0,244 = 16593$ (đúng)

Ví dụ 4 : Hãy tìm số dư trong phép chia $19,73 : 5,8$ khi thương chỉ lấy đến bốn chữ số ở hàng thập phân.

Bước 1 : Thực hiện phép chia

$$\begin{array}{r}
 19,73 \\
 233 \\
 0100 \\
 420 \\
 14
 \end{array}
 \begin{array}{r}
 \overline{5,8} \\
 3,4017
 \end{array}$$

Bước 2 : Tìm số dư

-Chiều thẳng dấu phẩy ban đầu ở số bị chia xuống thì phần thập phân khuyết hàng phần mười, hàng trăm và hàng phần nghìn nên ta thêm 0 vào hàng đó.

Vậy số dư trong phép chia đó là : 0,00014

Vậy số dư là : 0,000009

Thử lại : $3,3333 \times 0,27 + 0,000009 = 0,9$

Ví dụ 2: Tìm số dư của phép chia $218 : 3,7$ nếu chỉ lấy đến hai chữ số ở phần thập phân của thương (bài tập 4 SGK Toán 5 trang 72)

$$\begin{array}{r} 218 \\ 330 \\ 340 \\ 070 \\ 33 \end{array} \left| \begin{array}{l} 3,7 \\ 58,91 \end{array} \right.$$

Qua cách xác định trên ta tìm được ngay số dư. Ta lấy 2 chữ số phần thập phân của thương và số chia cộng lại với nhau ta được 3 chữ số phần thập phân. Vậy số dư là 0,033.

Cuối cùng, đối chiếu lại qua 4 ví dụ phần trên ta thấy kết quả đúng theo yêu cầu.